

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓

๑. บรรดาคนพาลและบัณฑิตทั้ง ๒ นั้น บัณฑิตทั้งหลายเท่านั้น ควรคบหา พวกคนพาลไม่ควรคบหาเลย เพราะพวกคนพาลเป็นเช่นกับปลาเน่า ผู้คบคนพาลนั้น ก็เป็นเช่นกับใบไม้ห่อปลาเน่า ถึงความเป็นผู้อันท่านผู้รู้วิเศษทั้งหลายควรทอดทิ้งและควรรังเกียจ ฯ บัณฑิตทั้งหลายเป็นเช่นกับของหอม มีกฤษณาและพวงมาลัยเป็นต้น ผู้คบบัณฑิตนั้น เป็นเช่นกับใบไม้ห่อของหอม มีกฤษณาและพวงมาลัยเป็นต้น ถึงความเป็นผู้อันท่านผู้รู้วิเศษทั้งหลายควรยกย่อง และเป็นที่เจริญใจ ฯ คำว่า ผู้ใดคบหาผู้ใด ผู้นั้นย่อมจะมีทางดำเนิน (ชีวิต) เช่นเดียวกับผู้ที่ตนคบหานั่นแท้ ฯ

แม้สิ่งไรชีวิต ยังกลายเป็นของไม่น่าปรารถนาไปได้ เพราะเกี่ยวข้องกับของอันไม่น่าปรารถนา กลายเป็นของน่าปรารถนา เพราะเกี่ยวข้องกับของอันน่าปรารถนา ดังพรรณนามาจะนี้ จะป่วยกล่าวไปยถึงสิ่งมีชีวิตเล่า ฯ เพราะเหตุนั้น ในเหตุเกิดแห่งทริวาหนชาดก พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ชื่อว่าการอยู่ร่วมกับคนไม่ดี เป็นดราบาย ก่อแต่ความเสียหาย จะพึงกล่าวอะไรในการอยู่ร่วมกับคนไม่ดีนั้นเล่า เพราะการอยู่ร่วมกับคนชั่ว ทำความเสียหายให้แก่พวกมนุษย์ก่อน แม้แต่ดินมะม่วง ไม่มีใจ มีรสหวาน เปรียบปานรสทิพย์ อาศัยการอยู่ร่วมกับดินสะเดา อันมีรสขม หารสหวานมิได้ ยังกลายเป็นดินไม้ไม่มีรสหวาน มีรสขมไปได้ในกาลก่อน ฯ

๒. อีกอย่างหนึ่ง ภัยอุปัทวะและอุปสรรคเหล่าใดเหล่าหนึ่งบรรดามีทั้งหมดเหล่านั้นย่อมเกิดขึ้น เพราะอาศัยคนพาลเท่านั้น ฯ ความจริง คนพาลเมื่อต้องการความเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ความเป็นอุปราช ก็หรือตำแหน่งสูงส่งอย่างอื่น ชักชวนพวกนักเลงโตเช่นกับตัวเอง ๒-๓ คน แล้วพูดว่า

มาเถิดพวกท่าน เราจักทำพวกท่านให้เป็นใหญ่ จึงแอบอิงสถานที่ลับ ๆ มีชฎาภูเขา
เป็นค้ำ ปล้นสะดมหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ชายแดน ปล้นนิคมบ้าง ชนบทบ้าง
โดยลำดับไป ๆ พวกชาวบ้าน จึงพากันละทิ้งเคหสถาน ประรณาสถานที่
ปลอดภัยอพยพกันไป ๆ เหล่าภิกษุก็ดี เหล่าภิกษุณีก็ดี ผู้อาศัยชาวบ้านเหล่านั้นอยู่
ก็พลอยละทิ้งที่อยู่ของตน ๆ ปลีกวิเวกไป ๆ ภิกษาก็ดี เสนาสนะก็ดี ในที่ที่ภิกษุ
และภิกษุณีเหล่านั้นไปแล้ว ๆ ย่อมหาได้ยาก ๆ ในหมู่บ้านบรรพชิตเล่า ภิกษุพาล
๒ รูป ก่อการวิวาทกันและกัน เริ่มฟ้องร้องกันขึ้น ๆ เกิดการทะเลาะกัน
อย่างใหญ่โตขึ้น เหมือนที่เกิดแก่เหล่าภิกษุชาวเมืองโกสัมพี ฉะนั้น
ด้วยประการฉะนี้ ๆ เหตุแห่งทุกข์มีภัยเป็นค้ำ (ลูกกลม) มาถึงแก่บริษัทแม่ทั้ง ๔
เพราะอาศัยคนพาลอย่างนี้ ๆ เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสไว้
ในลักขณสูตร อันเป็นสูตรแรกแห่งพระสูตรทั้งปวงในคัมภีร์นิกายอังคุตตรนิกายว่า
ภิกษุทั้งหลาย ไฟที่ลูกกลมจากเรือนไม้้อหรือเรือนหญ้า ย่อมไหม้แม้เรือนยอด
ทั้งหลาย ที่โอบฉาบทั้งภายใน ภายนอก ลมเข้าไม่ได้ มีบานประตูมิดชิด มีหน้าต่าง
ปิดสนิท แม้ฉนโค ภิกษุทั้งหลาย ภัยเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะเกิดขึ้น ภัยเหล่านั้น
ทั้งหมดย่อมเกิดแต่คนพาล หากเกิดขึ้นแต่บัณฑิตไม่ อุปัทวะเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะ
เกิดขึ้น อุปัทวะเหล่านั้นทั้งหมดย่อมเกิดแต่คนพาล หากเกิดขึ้นแต่บัณฑิตไม่
อุปสรรคเหล่าใดเหล่าหนึ่งจะเกิดขึ้น อุปสรรคเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมเกิดแต่คนพาล
หากเกิดแต่บัณฑิตไม่ ฉะนั้นเหมือนกันแล ภิกษุทั้งหลาย คนพาลมีภัยเฉพาะหน้า
บัณฑิตหาภัยเฉพาะหน้ามิได้ คนพาลมีอุปัทวะ บัณฑิตหาอุปัทวะมิได้ คนพาล
มีอุปสรรค บัณฑิตหาอุปสรรคมิได้ ด้วยประการฉะนี้แล ภิกษุทั้งหลาย ภัยแต่บัณฑิต
หาไม่ ไม่มีอุปัทวะแต่บัณฑิตเลย (ถึง)อุปสรรคแต่บัณฑิต ก็หาไม่ (เช่นกัน)
ดังนี้ ๆ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. ตตฺถ ปณฺจติตา ว เสวิตพฺพา น พาลา ปุติมจฺจนสทิสสา หิ พาลา
ปุติมจฺจนพฺนุชปคฺคสทิสโส คํเสวโก วิญญฺณํ จจฺจหานียคํ ชิกฺขจฺจนียคณฺจ ปคฺโคโต ฯ
ตฺครมาลาทิกนฺนรณฺจจาสทิสสา ปณฺจติตา ตฺครมาลาทิกนฺนรณฺจจปฺลิวะจนปคฺคสทิสโส
คํเสวโก วิญญฺณํ ภาวนียคํ มนุญฺณคณฺจ ปคฺโคโต ฯ โย หิ ยํ เสวติ โส
คํคฺคิโก ว ฯ

เอวํ นิชฺชิวกฺวตฺถมฺปิ อนิฏฺฐสํโยเคน อนิฏฺฐํ อิญฺจสํโยเคน อิญฺจํ
ปเคว สชฺชิวเก ฯ เตนาท ทริวาทนชาตกสฺส อคฺคอุปฺปคฺคิยํ ภิกฺขเว
อสาธฺสนฺนิวาโส นาม ปาโป อนคฺคอุกโร ตตฺถ มนุสฺสญฺทานํ ตาว ปาป-
สนฺนิวาสสฺส อนคฺคอุกรณตฺยา ทิ วคฺคตพฺพํ ปุพฺพเพ อสาเตน อมรฺุเรน
นิมฺพฺรฺกฺเขน สทฺธิ สฺสนฺนิวาสมาคมฺม มรฺุโรโส ทิพฺพรสฺสปฺปฏิภาโค อเจตโน
อมฺพฺรฺกฺโขปิ อมรฺุโร ติคฺคิโก ชาโตติ ฯ

๒. อปีจฺ เย เกจิ ญฺยปฺททฺวปฺสคฺคา สพฺเพ เต พาลเมว นิสฺสาย
อุปฺปชฺชุนฺติ ฯ พาลो หิ รชฺชํ วา อุปรชฺชํ วา อณฺณํ วา ปน มหนฺตํ
จฺานํ ปญฺเญโต กติปฺเย อคฺคณา สทิสเส มหารุคฺเต คเหตฺวา เอถ อหํ คฺคฺมเห
อิสฺสเร กริสฺสามิติ ปฺพทคฺคหนาทินิ นิสฺสาย อนฺตฺนเต คามเ ปหรฺนโต
อนุปฺพเพน นิคเมปิ ชนปฺเทปิ ปฺหริติ ฯ มนุสฺสา เตหานิ จจฺจเหตุวา
เขมญฺจจฺานํ ปญฺเญตา ปกฺกมฺนฺติ ฯ เต นิสฺสาย วสนฺตา ภิกฺขุปี ภิกฺขุณีโยปี
สกสฺกญฺจจฺานานิ จจฺจเหตุวา ปกฺกมฺนฺติ ฯ เตสํ คคฺคตฺถญฺจเณ ภิกฺขาปี
เสนาสนมฺปิ ทฺลลภํ โหติ ฯ ปฺพพชฺชิตฺตฺสฺปิ เทว พาลา ภิกฺขุ อณฺณมณฺณํ
วิวาทํ ปญฺเญเปตฺวา โจทฺนํ อารภฺนฺติ ฯ อิติ โกสมฺพิวาสิกานํ วิช มหากลโห
อุปฺปชฺชติ ฯ เอวํ พาลํ นิสฺสาย จตฺตฺสนฺนมฺปิ ปฺริสํานํ ญฺยาทิกํ อากฺคจฺจติ ฯ

เตเนาห ตักขุคฺคตเร สหฺพปฺปจเม ลกฺขณฺส
 วา ตินฺนาคารา วา อคฺคิ มฺคฺคโต กุญฺจาการานิปิ จาหฺติ อุลลิตฺตาวลิตฺตานิ
 นิวัตตานิ มุสฺสิตฺตคฺคพานิ ปิหิตวาตปานานิ เอวเมว โข ภิกฺขเว ยานิ กานิจิ
 ภยานิ อุปฺปชฺชนฺติ สหฺพพานิ ตานิ พาลโต อุปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺจจิตโต
 เช เกจิ อุปฺปทฺทวา ๑เป๑ เช เกจิ อุปฺปสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อุปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺจจิตโต อิติ โข ภิกฺขเว สหฺพปฺปฏฺภิโย พาลอ อหฺปฺปฏฺภิโย
 ปณฺจจิตโต สหฺพทฺทวอ พาลอ อหฺปฺปทฺทวอ ปณฺจจิตโต สหฺพสฺสฺสฺสฺส
 อหฺปฺปสฺสฺสฺสฺส ปณฺจจิตโต นคฺคิ ภิกฺขเว ปณฺจจิตโต ภยํ นคฺคิ ปณฺจจิตโต
 อุปฺปทฺทวอ นคฺคิ ปณฺจจิตโต อุปฺปสฺสฺสฺสฺสฺส ๑